

Hoe lang duurt het klassenleraarschap?

Vanaf het begin was de vrijeschool zo ingericht dat de klassenleraar 8 jaar, tot de overgang naar de bovenbouw, bij de klas zou blijven. Dit was in het begin vanzelfsprekend, hoewel uit Steiners pedagogische geschriften het niet eenvoudig is hierover een duidelijk standpunt te vinden.

Als voorbeeld hierbij twee korte opmerkingen;

De eerste is opmerkelijk vanwege de open formulering: *“Niets is nuttiger en vruchtbaarder voor het onderwijs dan wanneer u het kind tussen het 7e en 8e levensjaar iets in beelden aanreikt en er later, misschien in het 13e, 14e levensjaar, op een of andere manier weer op terugkomt. Juist daarom wordt bij ons in de vrijeschool geprobeerd de kinderen zo lang mogelijk bij één leerkracht te laten. De kinderen worden, wanneer ze in de school komen, met het 7e levensjaar toevertrouwd aan een leraar. Die gaat dan met de klas mee, tot zover dat gaat.* (Torquay, 4e voordracht van 15-8-1924)

Aan het einde van de 11e voordracht van Algemene menskunde wordt erover gesproken hoe de leerkracht eenzijdigheden van een klas in de loop van de jaren kan opheffen vanuit het overzicht dat ontstaat: *Ziet u, daarom is het ook zo belangrijk dat de leerlingen door alle schooljaren heen dezelfde leerkracht houden, en daarom is het zo waanzinnig om de leerlingen ieder jaar in de handen van een andere leraar te geven.*

Tegenwoordig is het niet meer vanzelfsprekend dat de klassenleerkracht de klas door zoveel jaren heen begeleid. We moeten ons afvragen of het nog wel de algemene geldigheid heeft. De volgende overwegingen kunnen behulpzaam zijn;

Het spreekt vanzelf dat de wens van Steiner verschillende niveaus heeft. De belangrijkste is dat de leraar door de jaren heen de ontwikkeling van de leerlingen zelf mee ontwikkelt.

Daarmee is gewaarborgd dat het lesgeven van de leerkracht steeds weer nieuw is, zowel naar de leerstof als naar de situatie. De leraar groeit dus mee. Hij verandert zijn kundigheid niet alleen door de veranderende lesstof, hij wordt zelf ook iemand anders, want een eerste klas vraagt een volkomen andere houding dan een vierde of zesde klas. Voor kinderen is dit onbewust beleven van de flexibiliteit van de leerkracht van eminent belang.

Het is deze flexibiliteit die we bij onszelf moeten onderzoeken. Indien dat niet meer gaat heeft dat te maken met het ontbreken van een competentie. Wie in het hele spectrum goed wil functioneren, moet kunnen veranderen, anders kunnen worden, samen met de leerlingen. Wie in de vierde klas de kinderen 's morgens net zo begroet als in de eerste, versterkt in zichzelf en in de klasgemeenschap gewoontes die binden in plaats van vrij maken. Dat merken de vakleerkrachten als eerste op; ze bereiken de klas niet. Het mogen geen gewoontes van afhankelijkheid veroorzaken. Waakzaamheid is geboden.

Op vele vrijescholen is het “meegroeien met de klas” doorbroken. De ene hanteert een klassensysteem, de ander een 3-jaren model en weer een ander een meegroeimodel tot aan de zesde klas. Kijkend naar de biografie binnen school kwam ook, ongeveer 7 jaar geleden, het groeimodel binnen onze school ter discussie. Samen met het team en de MR is er 4 jaar geleden een besluit genomen om uit te gaan van de bron maar dan volgens een 3 jaren-model. Uit evaluatie het afgelopen schooljaar, blijkt dat het star vasthouden van 3 jaar niet functioneert.

Brengt ons tot de volgende conclusie voor de Bernard Lievegoed School;

Als school willen we werken vanuit het gedachtengoed, onze bron en streven we naar het meegroeimodel waarbij nauwkeurig wordt gevolgd of de leerkracht voldoende meegroeit met de groeiende leeftijdsgroep. Op basis van de resultaten op het gebied van didactiek en pedagogiek neemt de schoolleider samen met de leerkracht en de intern begeleider ieder jaar de beslissing wat het beste is voor de klas.

Aug. 2014

Nicole Degenaar

Directeur Bernard Lievegoed School.